

**10th International conference ON
PSYCHOLOGY
OF EDUCATION SCIENCES AND
LIFESTYLE**

Tbilisi - Georgia

September 21, 2022

تأثیر گذاری نفس بر تربیت از دیدگاه نهج البلاغه

محمد قاسمی مدانی^۱، حسین قدمی^۲، رضا شعبان نژاد خاص^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد فلسفه تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد اسلامی تاکستان

۲. استادیار زبان و ادبیات عرب دانشگاه آزاد اسلامی تاکستان

۳. استادیار مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی تاکستان

چکیده

اسلام مکتبی است الهی که هدف نهایی آن هدایت انسان به سوی خدا و آراستن وی به صفات و اخلاق الهی است، در نظام تربیتی اسلام از فرد خواسته می شود همت خود را به قدر معین در راه خودسازی و تذکیه و تهذیب نفس مصروف دارد و در این راه هم از جهت عقلی و هم از لحاظ عملی و اخلاقی، در تغییر محیط خویش و ساختن و شکل دادن آن مطابق خواسته های خود اهتمام می ورزد، هدف کلی تربیت و تعلیم در اسلام، پرورش نیروها و استعدادهایی است که آفریدگار جهان برای سعادت و کمال انسان، در وجود او به ودیعت نهاده است. تربیت ایجاد و تحول و تغییری است در انسان که بتواند با آن نیروها و استعداد های ارزنده خویش را در راه کمال و سعادت حقیقی خود و جامعه به کار اندازد، اهداف اصیل زندگی و راه نیل به این اهداف را تشخیص دهد و برای تحقق بخشیدن به این آرمان ها توانا شود. روش زندگانی امام علی (ع) و آموزه های عملی وی سرمشق بسیاری از طالبان ریاضت و مراقبت نفس قرار گرفته است، حضرت امیر (ع) نفس را قابل تربیت میدانند بدان شرط که بخود وا گذاشته نشود و با ویژگی ها و قوای آن به انصاف رفتار شود، لذا هیچ شناختی به سودمندی شناخت نفس نیست چنانکه حضرت امیر (ع) در توصیف آن فرموده است: شناخت نفس سودمند ترین شناخت هاست، شناخت انسان به ارزش های وجودی خود و استعداد درونی خویش و توانایی ها و امکانات نفس و مراتب وجود و نیز شناخت آفات نفس و عیوب خویش بهترین بستر برای اصلاح و تربیت است و تا این معرفت حاصل نشود سیر درست تربیت حاصل نمیگردد از این روست که معرفت نفس و شناخت خود برترین معرفت و والاترین حکمتهاست.

واژگان کلیدی: نفس، تربیت، نهج البلاغه، نامه ۳۱